

henvist til et privat Selskab, som viste sig meget uvilligt til i forskellige Retninger at gøre lignende Indrømmelser, som Staten gjorde i Sjælland og Fyn, og navnlig viste sig meget uvillige til i Lighed med, hvad der var Tilfældet i Sjælland og Fyn, at anlægge Baner, som der ikke var Udset til, vilde forrente sig. Under disse Omstændigheder var det naturligt, at Staten besluttede sig til at overtage de sjællandske Baner, naar den i Forvejen drev Baner i Sjælland og Fyn. Dertil kom yderligere en særlig Omstændighed, som den Gang talte for Overtagelsen, og som jeg ganste kort skal bringe i Erindring. For det første var jo Forholdet det, at man i Sjælland og Fyn havde eet Takstsystem og paa Sjælland et andet, og at man ønskede det samme Takstsystem for alle Banerne. Dernæst mente man, at der ved Overgangen til Staten vilde blive større Enhed i hele Vedelsen. Men hvad der særlig den Gang gjorde det ønskeligt, at Staten overtog de sjællandske Baner, var det, at det blev betragtet som givet, at Staten i Aaret 1900, naar dens Ret til at overtage Banerne indtraadte, vilde gøre denne Ret gældende, og det vilde da være ganske naturligt, at det private Selskab kunde forudses at ville være meget utilbøjelig til i de sidste 20 Aar at gøre noget, der ikke direkte forrentede sig, ikke blot med Hensyn til Anlæg af ny Baner paa Sjælland, men ogsaa med Hensyn til saadanne Foranstaltninger, som man i høj Grad trængte til, men som ikke vilde give en bedre Forrentning af Kapitalen, deriblandt navnlig en bedre Tilslutning og Forbindelse mellem de to Hoveddele af Landet. Jeg tror, at det vilde have været meget vanskeligt at naa til den Dampfærgeforbindelse over Storebælt, som vi nu fik meget hurtigt, efter at Staten havde købt de sjællandske Baner, og allerede det er et Punkt af saa stor Betydning, at det i høj Grad maa tale for, hvad der skete. Men naar der dernæst i større Almindelighed tales om det økonomiske Resultat af Statsdriften, vedkender jeg mig ganske vist i Modsetning til den ærede Ordfører den Anskuelse, at det ikke kan og ikke skal være Statens Opgave at bringe det mest mulige ud af dette Statsaktiv, men at det lige saa fuldt maa være Opgaven at tilvejebringe den bedst mulige Udnyttelse af hele dette store og højt vigtige Samfærdselsmiddel, og at der derfor i forskellige Retninger maa og bør gøres Befolkningen Indrømmelser og hdes den Gøder, som et privat Selskab næppe vil hde, fordi de kunne forudses ikke at ville svare Regning. Dette har Staten gjort, efter at den har overtaget Banerne, og jeg tror, at det har været rigtigt. Naar nu det øko-

nomiske Resultat har været saa ugunstigt, som det har været i adskillige Aar — i de senere Aar har det jo igen bedret sig — maa jeg give den ærede Ordfører Ret i, at dette ikke skyldes Indtægtsfiden, men Udgiftsfiden. Jeg kan imidlertid ikke tiltræde de Udtalelser, der i saa Henseende kom fra den forrige ærede Taler. Naar man betragter Driftsindtægten og Driftsudgiften, vil det vise sig, at den sidste har været langt stærkere voksende end den første, idet de forskellige Foranstaltninger, man har foretaget i Retning af Indrømmelser af Takstnedsættelser ikke have virket ugunstigt paa Indtægtsfiden. Naar der har været Tale om, at den for nogle Aar siden skete Udvidelse af Returbilletters Gyldighed har bevirket en Nedsættelse af Røveindtægten, maa det siges, at denne skyldtes hele den ugunstige økonomiske Tilstand i dette Aar, der har gjort sig gældende ved samtlige Baner, thi samtidig saandt der paa alle Landets Særnbaner Nedgang Sted paa Indtægtsfiden, og Nedgangen var forholdsvis mindre for Statsbanerne end for de andre Baner. Jeg tror derfor ikke, at det skyldes de Indrømmelser, der i saa Henseende ere gjorte, at Resultatet har været uheldigt, men at det derimod skyldes Udgiftsforøgelsen. Deri har den ærede Ordfører Ret, men jeg har en ganske modsat Formening herom af hans, idet jeg i det væsentlige billiger de Foranstaltninger, som have bevirket den, hvad han ikke gør. Selvsølgelig indrømmer jeg, at man paa enkelte Punkter er gaaet for vidt, men det er jo erkendt fra alle Sider. Der har været indført en meget vidtgaadende Røveplan, men den er jo bleven reduceret igen, og det forekommer mig, at der ikke er mindste Grund til at bebrejde Ministeren dens Indførelse som et Fejlgreb, naar dette er blevet redresseret, da man erkendte, at man var gaaet for vidt. Det vilde være ganske urimeligt at forlange, at der i en saadan Administration ikke maatte ske noget Fejlgreb, men at man altid skulde ramme det rette. Hvad man med Billighed kan forlange er, at man, naar der er gjort et Fejlgreb, erkender det og retter det, og det har man gjort. Den ærede Minister pegede selv paa saadanne Poster, der have stor Betydning med Hensyn til Udgiftsforøgelser, saasom Indførelsen af Rattog og Stog, noget, man ikke kendte til under den tidligere Administration. Vil man have alle den Slags Fordele af Statsbanerne — og det vilde vi have, det har man gentagne Gange her i Tinget vist, at man vilde have, og jeg tror, at man vil vedblive at kræve det — da er det en Selvfølge, at Udgifterne vokse. Det eneste,